

Päähaku, taiteiden tutkimuksen kandiohjelma

Valintakoe 26.5.2017

Kirjoita henkilö- ja yhteystietosi tekstaamalla.

Kirjoita nimesi latinalaisilla kirjaimilla (abcd...), älä esimerkiksi kyrillisillä kirjaimilla (абгд...).

Jos sinulla ei ole suomalaista henkilötunnusta, kirjoita sen asemesta syntymäaikasi.

Sukunimi	
Kaikki etunimet	
Henkilötunnus	
Sähköpostiosoite	
Puhelinnumero	

Tarkista sivunumeroiden avulla, että olet saanut kaikki sivut.

Kirjoita nimesi ja henkilötunnuksesi jokaiselle sivulle, vaikka et ko. sivun tehtävään vastaisikaan.

Kirjoita alla olevaan laatikkoon nimikirjoituksesi merkinä siitä, että olet tarkistanut edellä mainitut asiat.

Nimikirjoitus	
---------------	--

Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamasi vastaukset arvostellaan, jätä alla oleva laatikko tyhjäksi.

Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamiasi vastauksia ei arvostella, kirjoita alla olevaan laatikkoon teksti "*Haluan, että vastauksiani ei arvostella*". Tässä tapauksessa saat vastauksistasi nolla pistettä.

Arvostelusta luopuminen	
-------------------------	--

Tämä sivu on yliopiston merkintöjä varten. Älä tee tälle sivulle omia merkintöjäsi.

Tehtävä 1

Vastaa valintakoekirjan Taidekritiikin perusteet (toim. Martta Heikkilä) mukaisesti. Vain yksi vaihtoehdoista on oikein.

Viidestä ensimmäisestä oikeasta vastauksesta et saa pisteitä. Viiden oikean vastauksen jälkeen saat 2,5 pistettä jokaisesta oikeasta vastauksesta. Vääristä vastauksista saat nolla pistettä.

Kirjaa vastaukset erilliselle vastauslomakkeelle.

1) Juha Tihisen artikkelissa ”Kuvan ja kielen välissä – kuvataidekritiikin kirjoittamisesta” suomalaisen taidekritiikin historian katsotaan alkaneen

- a) 1700-luvulla.
- b) 1840-luvulla.
- c) 1860-luvulla.
- d) 1900-luvun alussa.

2) Elokuvan historia voidaan Veijo Hietalan mukaan jakaa karkeasti

- a) ekspressionistiseen ja impressionistiseen perinteeseen.
- b) kertovaan ja abstraktiin perinteeseen.
- c) dokumentti- ja fiktioperinteeseen.
- d) historialliseen ja omaa aikaansa kuvaavaan elokuvaan.

3) Platon ja Aristoteles ymmärsivät taiteen

- a) kauneudeksi.
- b) luonnon jäljittelyksi.
- c) katharsikseksi.
- d) ilmaisukyvyksi.

4) Suomenkielisellä otsikolla *Taiteilijaelämäkertoja Giottosta Michelangeloon* tunnettuun teokseen sisältyvät elämäkerrat kirjoitti

- a) Denis Diderot.
- b) Giorgio Vasari.
- c) Arthur Danto.
- d) Noël Carroll.

5) Keskeinen vaikuttajahahmo elokuvan auteur-teorian synnyn taustalla oli

- a) Lev Kulešov.
- b) André Bazin.
- c) Thomas Alva Edison.
- d) August Lumière.

6) Immanuel Kantin mukaan makuarvostelman tutkimuksen tehtävänä on osoittaa, miksi kauneuteen kohdistuvat arvostelmat

- a) riippuvat taiteen oikeasta määritelmästä.
- b) riippuvat käsitteistä ja arvostelijan tarkoitusperistä.
- c) ovat yleispäteviä ja välttämättömiä.
- d) ovat päteviä vain kun ne on johdettu pätevistä taideteoriasta.

7) Aristoteleen *Runousoppiin* pohjautuneet niin kutsut uusklassiset säännöt muodostettiin

- a) keskiajalla.
- b) renessanssin aikana.
- c) valistuksen aikana.
- d) romantiikan aikana.

8) Susanna Välimäen artikkelin "Musiikkikritiikki: kuulokokemuksen sanallistamista ja merkitysten avaamista" mukaan uushermeneuttinen eli kulttuurinen musiikkikritiikki

- a) keskittyy musiikin rakenteelliseen analyysiin.
- b) sulauttaa toisiinsa musiikin rakenteita ja sisältöjä koskevat huomiot.
- c) pyrkii arvioimaan musiikkia ensisijaisesti sen syntyajan lähtökohdista käsin.
- d) keskittyy musiikkiin liittyviin kulttuuripoliittisiin ja institutionaalisiin rakenteisiin.

9) Mikä seuraavista piirteistä kuvaa Susanna Välimäen mukaan modernistista musiikkikäsitystä?

- a) Kulttuuristen ja yhteiskunnallisten sisältöjen korostaminen.
- b) Yksilönpalvonnan ja neromyytin kyseenalaistaminen.
- c) Perinteiden säilyttämisen vaatimus.
- d) Yksilönpalvonta ja neromyytti.

10) Musiikkikritiikin synty modernissa mielessä ajoittuu Susanna Välimäen mukaan

- a) 1600-luvulle.
- b) 1700-luvulle.
- c) 1800-luvun jälkipuoliskolle.
- d) toisen maailmansodan jälkeiseen aikaan.

11) Nelson Goodman jakoi taideteokset

- a) allegorisiin ja kalligrafisiin.
- b) biografisiin ja autobiografisiin.
- c) autografisiin ja allografisiin.
- d) autonomisiin ja autotelisiin.

12) Ensimmäisen esityskelpoisen suomenkielisen näytelmän laati

- a) Eino Leino.
- b) Aleksis Kivi.
- c) Pietari Hannikainen.
- d) Hagar Olsson.

13) Monroe C. Beardsleyn mukaan taiteen arvo riippuu teoksen

- a) yhtenäisyydestä, kompleksisuudesta ja intensiivisyydestä.
- b) edistyneisyydestä, harmonisuudesta ja symmetriasta.
- c) tunnesisällöstä, ilmaisuvoimasta ja realistisuudesta.
- d) ideaalisuudesta, symbolisuudesta ja symmetriasta.

14) Minkä seuraavista draaman jälkeistä teatteria koskevista väitteistä Outi Lahtinen esittää artikkelissaan ”Mitä aalto jättää jälkeensä. Kuinka kirjoittaa teatteriesityksestä”?

- a) Draaman jälkeinen teatteri korostaa näytelmän keskeistä osuutta esityksessä.
- b) Draaman jälkeisessä teatterissa on tärkeää esityksen eri osa-alueista koostuva eheä kokonaisuus.
- c) Draaman jälkeisessä teatterissa korostetaan keskitettyä näkökulmaa.
- d) Draaman jälkeisessä teatterissa näytelmä ei ole esityksen hierarkkisesti ylin määrittelijä.

15) Mikä seuraavista eepistä teatteria koskevista välittämistä on tosi Outi Lahtisen artikkelin mukaan?

- a) Eepinen teatteri korostaa henkilöhahmojen tunteisiin eläytymistä.
- b) Eepinen teatteri korostaa näyttelijän taiteen rakentamista romantiikan hengessä.
- c) Eepinen teatteri karttaa henkilöiden tunteisiin eläytymistä.
- d) Eepinen teatteri noudattaa aristoteelista dramaturgiaa.

16) Realistisen taidekäsityksen perusoletus on se, että

- a) maailma on taiteellinen konstruktio.
- b) maailma on ihmismielen tuote, jolla on ulkoisia merkityksiä.
- c) maailma on ihmisestä riippumatta ja maailmalla on omia sisäisiä merkityksiään.
- d) maailma on illuusiota ja vailla merkitystä.

17) Irmeli Hautamäki toteaa artikkelissaan ”Nykytaide, kritiikki ja hermeneuttinen filosofia”, että modernia taideteosta voidaan Walter Benjaminin ja Theodor Adornon mukaan kuvata yleistäen

- a) antiauraattisuuden ja antiorganisuuden käsitteillä.
- b) auraattisuuden ja orgaanisuuden käsitteillä.
- c) anarkistisuuden ja satunnaisuuden käsitteillä.
- d) ainutkertaisuuden ja harmonisuuden käsitteillä.

18) Mihin taidekäsitykseen pätee väittämä ”taiteella ei ole mitään tekemistä moraalien, uskonnon, politiikan tai muunkaan elämänalan kanssa”?

- a) Formalistiseen taidekäsitykseen.
- b) Marxilaiseen taidekäsitykseen.
- c) Feministiseen taidekäsitykseen.
- d) Platonilaiseen taidekäsitykseen.

19) Teatteritekstin käsitteellä tarkoitetaan

- a) näytelmää.
- b) draamaa.
- c) esitystä varten tehtyä tekstikokonaisuutta.
- d) teatterista kirjoitettua kritiikkiä.

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

Lined area for handwritten text, consisting of approximately 30 horizontal lines.

22763

Huomioithan vastausten oikean merkitsemistavan:

Merkitse vastauksesi näin: **(X)** (paksu, tumma rasti). Mikäli haluat korjata/muuttaa vastaustasi pyyhi se huolellisesti pois; optinen lukulaite tulkitsee vähäisetkin merkinnät vastauksiksi.

Observera det korrekta sättet att fylla i svaren:

Ange dina svar så här: **(X)** (ett tjockt, mörkt kryss). Om du vill ändra på ditt svar, sudda då noggrant ut svaret; den optiska läsaren tolkar även de minsta märken som svar.

Merkitse rastilla henkilötunnustasi vastaavat soikiot.

Kryssa ovalerna som motsvarar din personbeteckning.

Sukunimi / Efternamn

Etunimet / Förnamn

Henkilötunnus / Personbeteckning

						-							
1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	A	M	V
2	2	2	2	2	2	-	2	2	2	2	B	N	
3	3	3	3	3	3	-	3	3	3	3	C	P	
4	4	4	4	4	4	-	4	4	4	4	D	R	
5	5	5	5	5	5	-	5	5	5	5	E	S	
6	6	6	6	6	6	-	6	6	6	6	F	T	
7	7	7	7	7	7	-	7	7	7	7	H	U	
8	8	8	8	8	8	-	8	8	8	8	J	V	
9	9	9	9	9	9	-	9	9	9	9	K	W	
0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	L	X	

A B C D

1 ○ ○ ○ ○

2 ○ ○ ○ ○

3 ○ ○ ○ ○

4 ○ ○ ○ ○

5 ○ ○ ○ ○

A B C D

6 ○ ○ ○ ○

7 ○ ○ ○ ○

8 ○ ○ ○ ○

9 ○ ○ ○ ○

10 ○ ○ ○ ○

A B C D

11 ○ ○ ○ ○

12 ○ ○ ○ ○

13 ○ ○ ○ ○

14 ○ ○ ○ ○

15 ○ ○ ○ ○

A B C D

16 ○ ○ ○ ○

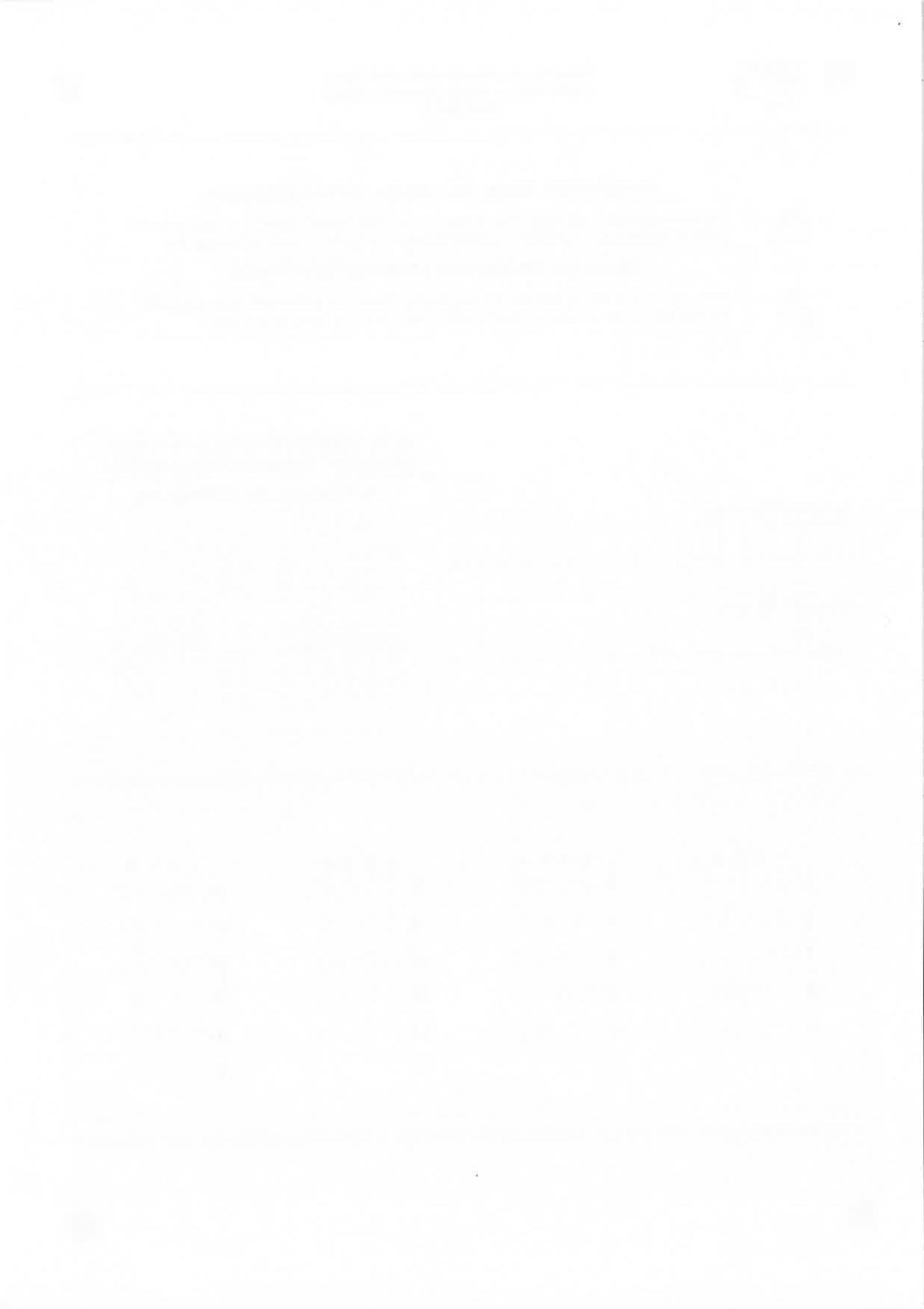
17 ○ ○ ○ ○

18 ○ ○ ○ ○

19 ○ ○ ○ ○

20 ○ ○ ○ ○

21 ○ ○ ○ ○

Esseevastauksen pisteytyskaava: A +B+C = 60 pistettä

Läpäisemiseksi kokelaan on saatava vähintään 30/ 60 pistettä

Kokeen aihepiirin osa-alueet pisteytyksen näkökulmasta ovat:

A. Taiteiden "kielistä" yleisesti = 12 pistettä

- kielen eri käyttötarkoitukset: arki, tiede / erityistiedon ala, taide
- kirjallisuuden kieli verbaalista, muiden taiteiden ”kieli” metaforista
- kielellinen käänne (ilmiönä, joko tässä tai kohdassa B.1) / lingvistisen viestintämallin korostuminen ei enää ole nykytutkimuksen trendi, vaan kielen lisäksi esim. kulttuuri vaikuttaa kirjallisuuden ja muiden taiteiden tulkintataustaan

Huom.: Puoleen eli 6/12 pisteeseen riittää kun on todennut ylipäänsä kieli-käsitteen venymisen eri tarkoituksissa sekä sen lisäksi kielen merkityksen nimenomaan eri taiteiden tutkimukselle.

B. Kirjallisuus ja kieli =24 pistettä

B.1 Kielikäsitteet kirjallisuuden ja sen tutkimuksen historiassa = 8 pistettä

- kirjallisuuden ja sen kielen käsittäminen eri aikoina: antiikin arkaaisen ajan kokonaisvaltainen, paljolti uskonnollis-myyttinen tietokäsitys (esim. Homeroksen epiikka), antiikin myöhempi filosofialle alisteinen / ylintä totuutta palveleva (jäljittelevä) tehtävä (aristoteelinen katharsis-idea tai opettamisen ja huvittamisen väline), tämän antiikin filosofien ns. klassisen käsityksen säilyminen (esim. kristillisen keskiajan teologisen vaiheen kautta) romantiikan kaudelle (kielen kulttuuria ja ajattelua luova eikä vain jäljittelevä merkitys / kansanperinteen tärkeys /individualismi / nerokultti / taiteen ylivoima muihin alueisiin)

- . 1900-luvun kirjallisuudentutkimuksen yhteydet kielen ilmiöihin: teoskeskeisyys (venäläiset formalistit ja anglo-amerikkalaiset uskriitikot) ja kielen ei-kommunikatiivinen, esteettinen tehtävä vastavoimana tekijäkeskeisyydelle / historismille / kielen läpinäkyvyydelle

-strukturalismi / Saussuren kielijärjestelmä (esim. *langue / parole* –jaon idea eli kielisysteemi ja siihen palautuvat yksilöiden puhunnokset, merkitty ja merkittäjä, foneemit / kielen pienimmät suljetut yksiköt; ei tarvitse välttämättä mainita termeinä tai suuntauksen ja teoreetikon nimillä, kunhan idea kielisysteemisestä korostuksesta tulee ilmi)

- strukturalismin / kielikeskeisyyden kritiikki: yleiskulttuurinen korostus, kielen yhteys poliittiseen vallankäyttöön (ja sen kritisoimisen mahdollisuuksiin) / psykologisten identiteettien rakentamiseen/ merkityksellisen elämäntutkimuksen muodostamiseen

-nykytutkimuksen ”kulttuurinen käänne”, jossa kielen erityisasema kirjallisuudessa ja teoksen lähiluku yhdistyvät teoksen ulkoisten viittauskohteiden ja ei-lingvistisen merkkisysteemin tiedostamiseen (tässä tai A-pistealueella)

Huom.: Puoleen eli 4/8 pisteeseen riittää historiallisen kehityssuunnan ja sen yhtä useamman vaiheen hahmottaminen (esim. klassisen ja sen jälkeisen kirjallisuuskäsityksen erottaminen). Täysi pistemäärä 8/8 ei edellytä nimien ja termien täydellistä hallintaa. Kuitenkin on muistettava, ettei kokeen tarkastaja voi lukea kokelaan ajatuksia, joten tarkkuudesta on aina apua perehtyneisyyden osoittamisessa.

B.2 Tyyli ja tyylin tutkimus = 8 pistettä

-tyylin käsitteen määrittelystä ja sen historiasta: taiteiden tutkimuksessa tyyllillä tarkoitetaan taiteilijan tai taideteoksen ilmaisullisesti omaleimaista kokonaissävyä; kielen (tai ei-kirjallisten taiteiden kohdalla ”kielen”) tyyliä on kyse kielenkäytön tietoisista variaatioista; tyyli-ilmiöiden neutraalin kuvaamisen lisäksi tyylin käsitteellä on myös arvotettu taideteoksia esimerkillisten tapausten kautta; antiikista romantiikan läpimurtoon asti oli tyyli erotettava eri lajeihin tekstilajin ja sen ihanneyleisön mukaan.

-tyylin tutkimuksen eli stilistiikan historiasta: Aristoteleen *Retoriikka* /antiikin Kreikan vaikutus yleensä; kreikkalaisille retoriikka oli vakuuttamisen taitoa (esim. puhujan persoonan, kuulijan asennoitumisen ja puheen sisäisen logiikan eli *ethos/pathos/logos*-kolmiyhteyden kautta nähtynä), ja sieltä periytyvät nykyäänkin tutkitut retoriset käytännöt, muutosäännöt ja kielikuvat; roomalaisilla korostui *elocution*, kaunopuheisuuden, tärkeys; keskiajan retoriikassa puheen sijasta alettiin yhä enemmän korostaa kirjoitusta; romantiikan aikana korostui tässäkin kysymyksessä tekijäkeskeisyys; realismi korosti taas ulkoisen todellisuuden kuvausta, ja etenkin naturalismissa etualalle nousi visuaalinen, havainnoiva tyyli tieteellisen empirismin ja yhteiskunnallisen vilpittömyyden innoittamana; naturalismin vastareaktiossa, 1800-luvun lopun symbolismissa, kirjallinen tyyli yhdistyi enemmän musikaalisuuteen kuin kuvallisuuteen, ja subjektiivisuus korostui taas objektiivisuuden sijaan; 1900-luvun alkupuoliskolla modernismi käänsi yksilöllisen ilmaisevuuden tekijästä kieleen, joka jäljittelee omaa todellisuuttaan, joskaan ei ulkoisen maailman korvikkeena vaan täydentäjänä; modernismi kyseenalaistaa tekstin kyvyn jäljitellä todellisuutta sellaisenaan, postmodernismi taas koko todellisuuden objektiivisen luonteen, joka sekin on tekstiä; postmodernismi myös kyseenalaistaa lajien ja tyylien väliset arvottavat erot ja korostaa intertekstuaalisuutta (tekstien välisiä viittaussuhteita) ja metafiktiota (fiktio tietoisuutta omasta fiktiivisyydestään).

-stilistiikan nykytila: arvomaailman, sosiaalisen kontekstin ja vastaanoton merkitys saa osakseen yhä enemmän huomiota (esim. kirjallisuuden etiikka, kognitiivinen poetiikka, tunne-affektien tutkimus)

Huom.: Puoleen eli 4/8 pisteeseen riittää tyylin käsittemäärittelyn ja (aate)historiallisen kehityskaaren yleistason maininta. Pisteet kasvavat sitä mukaa, mitä tarkemmin

käsittehistoriallinen jatkumo on hahmotettu. Taaskaan täydet pisteet eivät edellytä täydellistä nimi- ja termitietoutta, vaan asiasisällön mahdollisimman syvää ja laveaa haltuunottoa.

B.3 Kaunokirjallisen kielen ominaispiirteet = 8 pistettä

- ilmaisun / muodon ja merkityksen / aiheisällön suhteen tärkeys (etenkin proosassa tarinalla ja mielikuvituksen mahdollisilla maailmoilla on keskeinen asema, jonka olemus ei sinänsä ole kielellinen, vaikka kielen kautta välittyikin)
- kaunokirjallisen kielen materiaallinen kohosteisuus (typografian visuaalisuus, äänneiden ja rytmien musikaalinen toisto, ym.)
- merkitystasoilla leikkiminen (monimielisyys, kirjamellisen / denotatiivisen ja kuvaannollisen / konnotatiivisen tason vuorovaikutus)
- sosiaalisen lukemis- tai lausumistilanteen tärkeys (luetaanko ääneen vai hiljaa, yksin vai joukossa)
- lukemisen merkitys: kognitiivinen tms. vastaanotto tai kokonaisvaltaisen ruumiillinen kokemus

Huom.: Määrällisesti puolesta sisällöstä saa puolet kokonaispisteetyksestä eli 4/8. Sinänsä ei ole tärkeää kutsuuko kirjaimellista merkitystasoa ”denotaatioksi” ja kuvaannollista ”konnotaatioksi”, mutta merkitystasojen erottelu toisistaan vaatii täsmällistä ilmaisua ja keskinäistä vertailua.

C. "Kieli" ja ei-kirjalliset taiteet = 24 pistettä

Huom.: Teatterin taidemuoto ei ollut kielen kysymyksiä käsittelevässä koekirjan luvussa läsnä, mutta koska esseessä ei vaadittu luku-vaan teoskohtaisuutta, voi C-pisteetysalueella teatterin pohtimisella korvata yhden kolmesta yllämainitusta, ei-kirjallisesta taiteesta (elokuva, kuvataide tai musiikki) vastaamisen, kunhan teatteria käsitellään selvästi kielen eikä esimerkiksi (yksinomaan) äänen tai välineen näkökulmasta.

C.1 Elokuva = 8 pistettä

- elokuvan nuoruus taidemuotona / arvovaltakilpailu vanhempien taiteiden kanssa
- alkuaikojen teorialat elokuvaotoksen- tai kohtauksen ja sanan tai lauseen / lauseiden vastaavuudesta (esim. Kuleshov, Eisenstein ja leikkauksen psykologis-ideologinen korostus kirjoituksen kaltaisena ilmaisuna; 1950-luvun *auteur*-teoria, jossa ohjaaja on kirjailijaan verrattava tekijä))
- 1960- ja 1970-luvuilla (strukturealistisen) kielikeskeisyyden soveltaminen elokuvan semiotiikkaan (Metz ja kaksoisartikulaatio, Eco ja kulttuurisesti kokonaisvaltaisen merkityskonventioiden tuntemus)
- elokuva monikanavaisena viestintä- tai taidemuotona (kuvan lisäksi musiikki ja muu ääni, kirjoitettu sana)

-lopputulos: elokuva on eräänlainen (avoin) merkkijärjestelmä, mutta sillä ei ole verbaaliselle kielelle ominaista erillisten pienyksikköjen (äänteiden ja sanojen) kielioppia

Huom.: Ihanteellinen vastaus huomio verbaalis-elokuvallisen vastaavuusongelma historiallisine taustoineen sekä korostaa, että elokuvalla ei ole verbaaliseen kieleen suoraan verrannollista vastinetta. Puolet saadaksesen on selitettävä sanan ja kuvan jännitteinen suhde. Historia painaa vaakakupissa vähemmän kuin varsinainen teoreettinen / semioottinen väittely, mutta molemmat ovat tärkeitä.

C.2 Kuvataide = 8 pistettä

-kuvan ja sanan suhde perustavanlaatuisena aate- ja kulttuurihistoriallisena kiistana renessanssista (jolloin kuvataide kohotettiin käsityöstä kaunokirjallisuuteen verrattavaksi taidemuodoksi, osittain antiikin esikuviin nojaten; Horatiuksen ”ut pictura poesis”) 1700-luvun ja Lessingin tuomaan käänteeseen, jossa kirjallisuus ylevänä aikataiteena nostettiin korkeammalle kuin visuaalisen ilmaisun karkea tilataide; medioiden poikkitaiteellinen risteytys (installaatiot, sarjakuvat jne.) 1900-luvulla ei enää pidä yllä vanhoja hierarkioita

- kuvan ja sanan semioottinen vastaavuus tai vastakohtaisuus; kuva ei ole palautettavissa verbaalisen kielen merkityssysteemiin, sillä värit, muodot, (ikonografiset) viittaukset ym. voivat ilmaista sisältöä nopeammin kuin yksi äänne tai sana; kuvalla on ilmaistavanaan paitsi kuvattu esine itsessään, myös esineen läsnäolo tietyssä kontekstissa ja olomuodossa (esim. ei vain ”koira”, vaan tietynnäköinen koira tietyssä maisemassa tekemässä tiettyä tehtävää)

-lopputulos: kuvalla on konventioita ja vakiintuneita tarinallisia tai symbolisia merkityksiä (esim. uskonnolliset maalaukset, muotokuvat, heraldiikka) sekä rajoittuneita aika- ja kieltoilmauksia, mutta se ei ole suoraan verbaalisen kielen systeemiin verrattava diskreettien merkitysyksikköjen järjestelmä

Huom: Historiallisesta taustasta ja semioottisesta keskustelusta voi kumpaisestakin saada puolet, kunhan historiallisesta osuudesta käy ilmi myös teoreettista pohdintaa sanallisen ja kuvallisen median suhteesta. Jotkut kuvaa ja sanaa koskevat huomiot ovat yhteneväiset elokuvaosuuden kanssa, joten ne voidaan huomioida myös C1-kontekstissa.

C.3 Musiikki = 8 pistettä

-musiikki ei ole universaali kieli siinä mielessä, että saman aikauden ja alueen ihmiset ymmärtäisivät toistensa musiikkia automaattisesti

-musiikilla ei ole täysin verbaaliseen verrattavaa kielioppia, mutta se tulee kirjallisuutta lähimmäksi kirjoitettavuudellaan (partituurit), joka on kuitenkin tulkinnanvaraisempaa kuin puhtaan lingvistinen kieli; musiikillinen ”puhe” on eräänlaista ilmaisukeinojen repertuaaria; musiikilla on miltei yksinomaan konnotatiivisia eikä lainkaan denotatiivisia merkitysulottuvuuksia; tietyt melodiset ja rytmiset konventiot ilmentävät erilaisia tunnetiloja, mutta nämä konventiot ovat kulttuurisidonnaisia ja historiallisesti vakinnutettuja

- vokaali- ja instrumentaalimusiikista: soitto oli antiikissa osa muiden taiteiden (laulun ja lausunnan, tanssin ja teatterin) kokonaisuutta; barokissa musiikilla oli vahva yhteys retoriikkaan; instrumentaalimusiikki itsenäistyi myöhään; siltikin sillä on symbolinen ja tarinallinen ulottuvuutensa (erityisesti 1700-luvun lopulla alkaneessa ja 1800-luvun romantiikassa huipentuneessa ”klassisessa” ohjelmamusiikin perinteessä, jota 1900-luvun modernistinen konserttimusiikki tietoisesti vastusti ”puhtaan” musiikin abstraktiudella)

Huom.: Puoleen pistemäärään 4/8 tarvitaan instrumentaali- ja vokaalimusiikin ”kielellisyyden” erottaminen. Ei siis riitä, että todetaan laulun olevan sanoitusten kautta yhteydessä verbaaliseen kieleen, vaan kysymys soitetun musiikin ei-sanallisesta, metaforisesti ymmärrettävästä kielellisyydestä on tuotava esille.